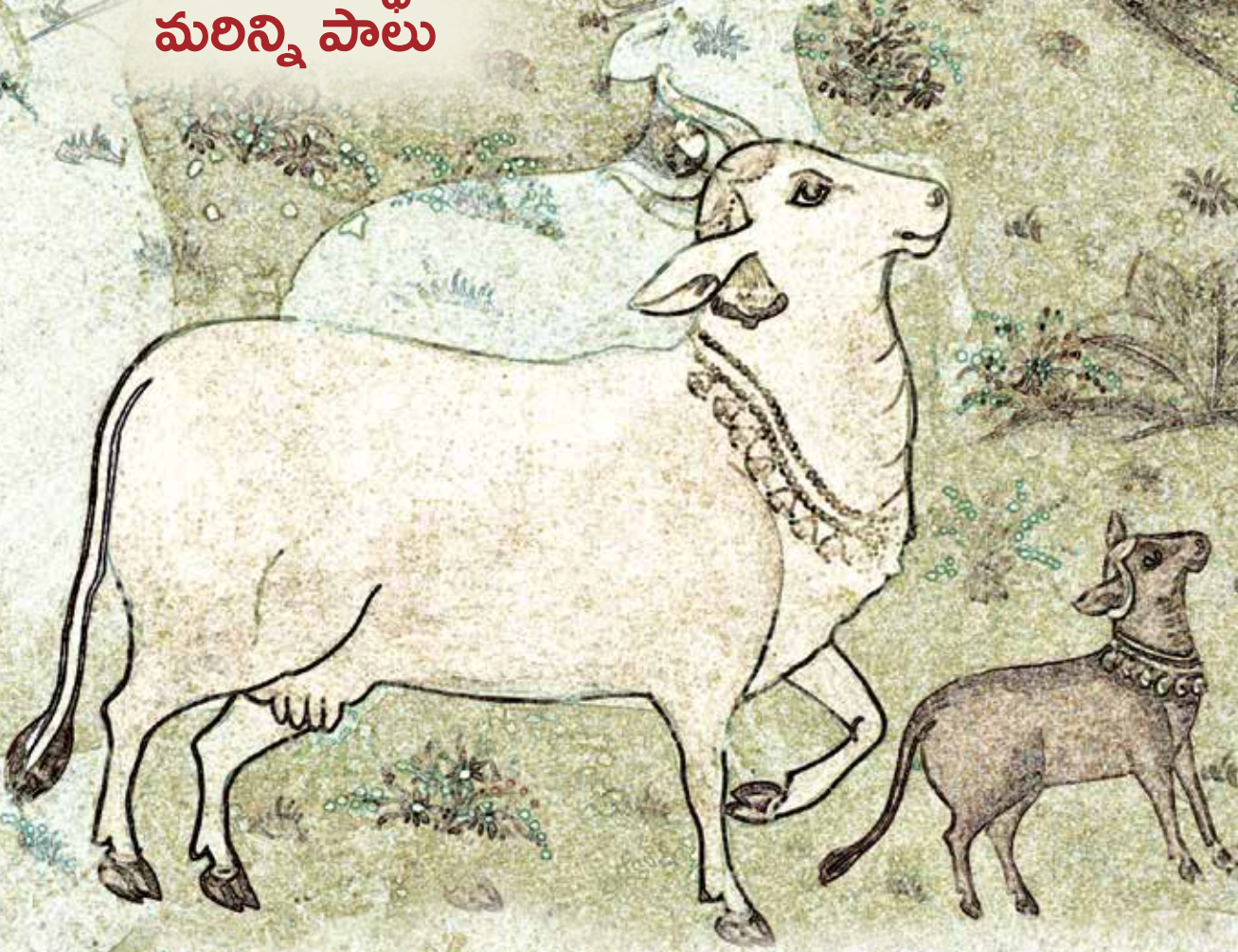

మరింత శ్రద్ధ,
మరిన్ని పాలు

మరింత శ్రద్ధ,
మరిన్ని పాలు

NATIONAL
DAIRY
DEVELOPMENT
BOARD

ఆవులారా ! మీ పాలు , నెయ్యితో శారీరకంగా శక్తిహీన
లగు ఉన్నవాళ్ళని శక్తివంతంగా చేసి, అనారోగ్యం
తో ఉన్నవాళ్ళని ఆరోగ్యవంతంగాను చేస్తున్నారు.
మీ పవిత్రమైన అంభారవంతో మా ఇళ్ళను పునీతం
చేస్తున్నారు. మీ కీర్తిని అన్నివేళలా తలచుకుంటాము.

-అధర్వేదం

పరిచయం

మనదేశంలో పాలఉత్పత్తిదారుల సమూహాలుగా ఏర్పడిన పేద, సన్న కారు రైతుల అభ్యున్నతికి నేషనల్ డైరీ డెవలప్మెంట్ బోర్డ్ (జాతీయ పాడిపరిశ్రమాభివృద్ధి సంస్థ) ఎల్లప్పుడూ పనిచేస్తోంది. పేద, సన్న కారు రైతులు వీరు ఒకటి లేదా రెండు పాడిపశువులకు యజమానులుగా ఉండి, తమ జీవనోపాధికి వీటి నుండి వచ్చే పాలమీదే ఆధారపడి ఉన్నారు. లాభదాయకంగా ఉండే పాల వ్యాపారానికి పశువు ఆరోగ్యంగా ఉంటేనే సరిపోదు, మరిన్ని జాగ్రత్తలు తీసుకోవాలి. ఈ విషయాన్ని దృష్టిలో ఉంచుకొని, NDDB జంతువుల ఆరోగ్యం, సంతానోత్పత్తి, పోషణ, పశుగ్రాస ఉత్పత్తి మరియు పరిరక్షణ మొదలైన అన్నింటి గురించీ ప్రాథమిక సమాచారాన్ని కలిగి ఉన్న 'హ్యూండ్ బుక్ ఆఫ్ గుడ్ డైరీ హాస్పిండ్ల ప్రాక్టీసెస్' ను అభివృద్ధి చేసింది.

పాడి రైతులు శాస్త్రీయ పాల ఉత్పత్తికి సంబంధించిన శాస్త్రీయ విధానాలపై ప్రాథమిక జ్ఞానం కలిగి ఉండడంతో పాటు, ఎప్పటికప్పుడు అనేక పాయింట్లను (సూచికలు) కూడా అంటే వాటి నిర్వహణ, ఆహారం, ఆరోగ్యం, పరిశుభ్రత పద్ధతులు, తమ జంతువులు ప్రదర్శిస్తున్న అసౌకర్యం వంటిని అర్థం చేసుకోవడం చాలా ముఖ్యం. ఈ విధంగా తేలికగా గుర్తించదగ్గ చిహ్నాలపై అవగాహన సృష్టించే లక్ష్యంతో "మీ పెంపుడు జంతువు గురించి తెలుసుకోండి" అనే హ్యూండ్ బుక్ (కరదీపిక) అభివృద్ధి చేయబడింది, తద్వారా సమయానుకూలమైన చర్యలు ముందుగానే తీసుకుని నష్టాలను నివారించుకోవచ్చు, లేనిచో కొన్నిసార్లు తీవ్ర నష్టం జరగవచ్చును.

ఈ హ్యూండ్ బుక్ పాడి పెంపకం పద్ధతులను మెరుగుపరచడానికి కృషి చేస్తున్న పాడి రైతులకు ఉపయోగపడుతుంది.

విషయ సూచిక

సూక్ష్మంగా	1
1. ఆరోగ్య సంకేతాలు	2
2. శారీరక సంకేతాలు	3
3. క్రియాకలాప చక్రం	8
4. ఈనుటకు సంబంధించిన సంకేతాలు	9
1. మొదటి దశ: ఈనుటకు ముందు సంకేతాలు (ఈనుటకు ముందు 24 గంటల ముందు నుండి)	
2. రెండవ దశ: ఈనునపుడు సంకేతాలు (30 నిమిషాల నుండి నాలుగు గంటల ముందు వరకు)	10
3. మూడవ దశ: గర్భస్థ మావి బహిష్కరణ సమయంలో (3-8 గంటలు)	10
5. అప్పుడే పుట్టిన దూడకు సంబంధించి సంకేతాలు	11
6. పాదాలు మరియు చలన సంబంధిత సంకేతాలు	13
7. ఆహార సంబంధిత సంకేతాలు	15
8. స్వచ్ఛత మరియు చనుమొనల సంబంధిత సంకేతాలు	16
9. ఎద సంబంధిత సంకేతాలు	17
10. పశువులశాల సంబంధిత సంకేతాలు	17
11. నొప్పి మరియు బాధ సమయాలలో పశువులు చేయు శబ్దాలు	19
1. శరీర పరిస్థితి గణాంకం	20
2. అన్నాశయ గణాంకం	20
3. చలన గణాంకం	21
4. పాదాల గణాంకం	22
5. పేడ స్థిరత్వ గణాంకం	23
6. పేడ అరుగుదల గణాంకం	23
7. చనుమొనల గణాంకం	23
8. స్వచ్ఛత గణాంకం	24

విహంగ వీక్షణం

పెంపుడు పశువు తగిన సంకేతాలను ప్రదర్శించడం ద్వారా తన బాగోగులను రైతుకు తెలియబరచగలడు. రైతులు ఆ సంకేతాలను అర్థం చేసుకోవడం ద్వారా తమ పశువుల ఆరోగ్యం మరియు బాగోగుల గురించి మరింత అవగాహన పెంచుకోగలగడం, సమయానుకూలంగా పరీక్షలు చేయించడం, పశువుల ఆరోగ్యం గురించి "మనోస్ఫురణ" (గట్ ఫీలింగ్) అభివృద్ధి చేసుకోవడం చేయగలరు.

ఆహారం, గృహము, స్థలభ్యంత, సాధారణ మార్పులు, ఆరోగ్యం, పరిశుభ్రత మరియు సాధారణ శరీరశాస్త్రానికి సంబంధించిన వివిధ సూచికలు వివిధ అంశాలను ప్రతిబింబిస్తాయి. వీటిల్లో ఏమైనా తీవ్రమైన మార్పులు పరిశీలిస్తే పసశువైద్యులను సంప్రదించి శ్రద్ధ తీసుకోవాలి. అటువంటి సంకేతాల జాబితా మరియు వాటి అర్థం (టేబిల్) క్రింద ఉన్న పట్టికలో ఇవ్వబడింది.

క్రమ సంఖ్య	సంకేతాలు	టేబిల్
1	ఆరోగ్యం	దాణా మరియు నిర్వహణ పద్ధతులను సూచిస్తుంది.
2	శరీర శాస్త్రం	సాధారణ ఆరోగ్య స్థితి, దాణా పద్ధతి, వ్యాధులు, జీవ క్రియ పరిస్థితులు, శీతోష్ణస్థితి ఒత్తిడులు, నిత్య కృత్యములలో మార్పు, తగ్గుదలలు, ఆవాస సంబంధిత, క్రిమి కీటకాల బెడద తదితరాలను సూచిస్తుంది.
3	శరీర స్థితి	పాలిచ్చుదశ యందు సాధారణ ఆరోగ్య స్థితి, దాణా పద్ధతులు జీవక్రియ సంబంధిత వ్యాధులు సోకే అవకాశం ఈనిన తర్వాత పునరుత్పత్తి మొదలగు వాటిని సూచించును.
4	ఈనుట	తక్షణ దృష్టి పెట్టాల్సిన అసాధారణ సంకేతాలను గుర్తించడంలో తోడ్పడుతుంది.
5	అప్పుడే పుట్టిన దూడ	తక్షణ దృష్టి పెట్టాల్సిన అసాధారణ సంకేతాలను గుర్తించడంలో తోడ్పడుతుంది.
6	పాదాల చలనస్థితి	దాణా ఇచ్చుట, గిట్టల నిర్వహణ, నేలపై ఉంచుట, ఆవాస సంబంధిత సంకేతాలను ఇస్తుంది.
7	మొదటి అన్నాశయం యొక్క నిండుతనం	వ్యాధులు, సరిపోని దాణా మొదలగు వాటి గూర్చి తెలుపుతుంది.
8	దాణా, పేడ	జీర్ణవ్యవస్థలో అసమానతలు, జీవక్రియ సంబంధిత వ్యాధుల గూర్చి తెలుపుతుంది.
9	స్వచ్ఛత	పశువులకొట్టంలో శుభ్రత గూర్చి తెలుపుతుంది.
10	చనుమొనలు	పాలు పితుకు పద్ధతుల గూర్చి తెలుపుతుంది.
11	వేడి వలన కలుగు ఒత్తిడి	వేడి వలన కలుగు ఒత్తిడి స్థితి గూర్చి తెలుపుతుంది.
12	ఆవాసం	నేల, గాలి వెలుతురుల ప్రసరణ, స్థల అవసరం, గొడ్ల శాలలో రైలింగ్ లు సరిగా పెట్టే విధానం, చెత్త విసర్జన, క్రిమి కీటకాల బాధలతో కూడిన గొడ్ల శాల నిర్వహణా పద్ధతుల గూర్చి తెలుపుతుంది.
13	నొప్పి బాధలలో అరుచు విధానం	మానసిక స్థితి, వ్యాధి పరిస్థితి బాధ పుట్టే ప్రదేశం గూర్చి తెలుపుతుంది.

1. ఆరోగ్య సూచికలు

పశువు యొక్క ముట్టె ఎల్లప్పుడూ చల్లగా, తడిగా ఉండవలెను.

ఆరోగ్య సూచికల సంక్షిప్త వివరణలు ఈ క్రింద ఇవ్వబడినవి

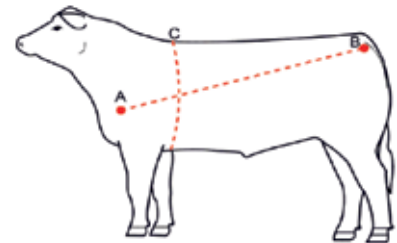
వివరణ	ఆరోగ్య సూచికలు
పశువు యొక్క ముట్టె	తరచూ నాకుట వలన చల్లగా మరియు తడిగా
కళ్ళు	కాంతివంతంగా, స్పష్టంగా, కారకుండా, కరకరలాడకుండా, జేవురించకుండా
ఊపిరి పీల్చుకొనుట	ప్రయాస లేకుండా, నిదానంగా
ఉన్ని	నిగనిగలాడుతూ, శుభ్రంగా, మెలికలు పడకుండా, పేలు మరియు ఇతర పరాన్న జీవులు లేకుండా, ఉన్ని విరంజనకరంగా ఉంటే అది ధాతులోపానికి సంకేతం, ముడతలుపడిన ఉన్ని పురుగులు, పరాన్నజీవుల ముట్టడికి సంకేతం
అగుపడటం	జాతి యొక్క సగటు బరువు; శుష్కించినట్లు, బక్క చిక్కినట్లు ఉండకూడదు
కదలిక	నడకకుంటూ లేకుండా సులభతరంగా ఉండవలెను; నెమ్మది మరియు అసమాన అడుగులు లేకుండా మరియు కూర్చున్నప్పుడు గూని పెట్టినట్లు లేకుండా ఉండవలెను; కూర్చున్న స్థితి నుండి పశువు సులభంగా లేవగలిగి ఉండవలెను; సాధారణ నడకలో, పశువులు నడుచునపుడు వెనక అడుగులను ముందు అడుగులు ఉన్నచోటే వేయును; మందకొడి ఆవు యొక్క అడుగులు ముందుగా గాని, వెనుకగా గాని పడవచ్చును.
పొడుగు	పొడుగు పరిమాణం బట్టి అది మంచి పొడుగు అని చెప్పలేము. అది ముందుకు వచ్చి ఉండి, పాల సిరలు ప్రముఖంగా కనిపిస్తూ, మరీ వదులుగా కాకుండా మరీ ఎక్కువ మాంసకృతులతో ఉండకూడదు. పశువు నడుచున్నప్పుడు దాని పొడుగు మరీ ఎక్కువ పక్కకి చలించకూడదు.
నడవడిక	ఉత్సుకతగా, జాగురూకతతో, తృప్తిగా; పశువులు మంద నుండి దూరంగా ఉండకూడదు, నిరాసక్తితో ఉండకూడదు, చెడు ఆవేశంతో ఉండకూడదు.
శరీర గణాంకాలు	పశువు యొక్క ఆరోగ్య స్థితిని తెలిపే అతి ముఖ్యమైన సంకేతం. ఆరోగ్యంతో ఉన్న పశువు యొక్క శరీరగణాంకం 2-3 మధ్య ఉంటుంది (చనబాలిచ్చు మరియు గర్భావస్థ స్థితిని బట్టి)

చిట్కాలు: పశువు యొక్క బరువు అంచనా వేయుట

పశువు యొక్క శరీర బరువు (కి.గ్రా .లలో) =

[ధాతీ చుట్టుకొలత (C) (అంగుళాలలో)]² * శరీర పొడుగు(AB)(అంగుళాలలో)

660

2. శరీర స్థితి సూచికలు

శరీర స్థితి సూచికలు పశువుల్లో సాధారణంగా జరిగే శరీరస్థితి మార్పులను సూచిస్తాయి. సాధారణ విలువలు ఆరోగ్యకరమైన పశువును సూచిస్తాయి. సాధారణ శరీర స్థితి కంటే భిన్నమైన పరిస్థితులు ఉంటే పశువుల వైద్యుడు చూడవలెను.

ఉష్ణోగ్రత, శ్వాసక్రియ, నెమరు వేయుట ఎల్లప్పుడూ సాధారణ పరిధిలో ఉండవలెను

శరీర స్థితి యొక్క సూచికల సంక్షిప్త వివరణ ఈ క్రింది విధంగా ఉంటుంది.

	తెలుసుకోదగినది	అసాధారణమైనది	అవకాశమున్న కారణాలు
శుభ్ర శిష్టిత	సాధారణ శరీర ఉష్ణోగ్రత 38 నుండి 39.5 (101±1) మధ్య ఉంటుంది. ఉష్ణోగ్రతను తెల్లవారుజామున లేదా పొద్దు గుంకిన తరువాత తీసి కొనవలెను	ఎక్కువ ఉష్ణోగ్రత (జ్వరం) వేగవంతమైన శ్వాశ, వణుకుట, అప్పుడప్పుడు విరేచనాలతో కూడి ఉండుట	అంటువ్యాధి ఉష్ణస్థితి వలన కలుగు ఒత్తిడి అతి ఉత్తేజితం
		చెవులు కొమ్ములు మరియు కాళ్లు శరీరం కంటే చల్లగా ఉండుట తక్కువ ఉష్ణోగ్రత	హైపో కాల్సీమియా (పాల జ్వరం) తీవ్ర అంటువ్యాధుల వల్ల గాని/ విషపూరిత వ్యాధుల వల్ల గాని కలుగు ఆకస్మిక కుదుపు అతి శీతల పరిస్థితులు
శ్వాసక్రియ	సాధారణ పశువులలో ని కి 10-30 సార్లు (శ్వాస తీసుకొనుట + శ్వాస వదులుట) దూడలలో ని కి 30- 50 సార్లు	శ్వాస ప్రక్రియలో వేగం	జ్వరం ఉష్ణస్థితి వలన కలుగు ఒత్తిడి పశువు నొప్పితో ఉన్నది లేదా ఉత్తేజితమై ఉన్నది
	పశువు యొక్క కుడి పార్శ్యాన్ని వెనుక వైపు నుండి చూచుచు శ్వాస ప్రక్రియను గమనించాలి.	శ్వాస ప్రక్రియలో నెమ్మదితనం ప్రయాసతో కూడిన శ్వాస ప్రక్రియ	పాల జ్వరం కుదుపు, నాసిక ద్వారంలో అడ్డు కుదుపు

విట్కాలు: డిజిటల్ ఉష్ణమానిని ఉపయోగించి మలద్వారం వద్ద ఉష్ణోగ్రత కొలుచుట (1) ఉష్ణమానిని శుభ్రంగా తుడిచి కొలతను చూడండి. (2) ఉపయోగించేముందు కొలత సున్నా వద్ద ఉండునట్లు నిర్ధారించుకోండి. (3) ఉష్ణమానిని మలద్వార గోడను తాకుతున్నట్లు మలద్వారం నుండి లోపలకు పెట్టండి. (4) కనీసం ఒక నిమిషం అట్లా ఉంచండి

శ్వాస ప్రక్రియను గమనించుట

1. పశువు ప్రశాంతంగా ఉన్నట్లు చూసుకోండి
2. పశువు వెనకాల సురక్షితమైన దూరంలో నించండి
3. పశువు యొక్క కుడి పార్శ్యాభాగం (బాణం) కదలికలను గమనించండి

	తెలుసుకొనవలసినది	అసాధారణమైనది	అవకాశమున్న కారణాలు
సృష్టి గా	<ul style="list-style-type: none"> • నెమరు రోజుకు 7 - 10 గంటలపాటు, ఒక్కొక్క చక్కెర 10-60 నిమిషాలు చొప్పున 5-25 చక్కెరలలో జరుగును • నెమరు సమయంలో ఒక్కొక్కసారి 45-60 సెకన్ల బాటు 40-70 సార్లు నమలడం జరుగును. • మొదటి అన్నాశయం యొక్క చలనం నిమిషానికి 1-3 సార్లు జరుగును 	<p>నెమరువేయటంలో తగ్గుదల</p> <p>మొదటి అన్నాశయం యొక్క చలనంలో నెమ్మదితనం</p>	<ul style="list-style-type: none"> • అసమానమైన కుడితి • చిక్కటి కుడితి • తక్కువ పీచుతో కూడిన కుడితి • ఇతర రోగ కారణాలు <ul style="list-style-type: none"> • పాల జ్వరం • ఆమ్ల పేత్రం • అంటురోగాలు
	<ul style="list-style-type: none"> • పశువులు రోజుకు 5 గంటలు దాణా తీసుకుంటాయి • దాణా తీసుకొనుట 10-15 సార్లు జరుగుతుంది • మొదటి అన్నాశయం గణాంకం చనుపాలిచ్చు పై ఆధారపడి ఉంటుంది (మొదటి అన్నాశయం పరిస్థితి గణాంకాలను చూడండి) 	<ul style="list-style-type: none"> • మొదటి అన్నాశయం గణాంకం తక్కువగా ఉండుట • తక్కువ దాణా తీసుకొను సమయం • హీనమైన దాణా (బురద లేదా మరింకేదైనా తినుట) 	<p>సరిపోని దాణా లేదా అనారోగ్య పరిస్థితి</p> <p>పైకా రోగసూచన (ఫాస్ఫరస్ తగ్గుదల)</p>
సృష్టి గా	<ul style="list-style-type: none"> • శుభ్రమైన మంచి నీళ్లను పశువులకు 24x7 అందుబాటులో ఉంచాలి • ప్రతి లీటర్లకు ఉత్పత్తికి 3-5 లీటర్ల నీళ్లు అవసరం • వేసవికాలంలో నీళ్ల అవసరం చాలా ఎక్కువ 	<ul style="list-style-type: none"> • తక్కువ పాల ఉత్పత్తి • మలబద్ధకం • పశువు నీళ్లు తాగకపోవుట 	<ul style="list-style-type: none"> • సరిపోయినంత మంచి నీళ్లు 24x7 లభించుట లేదు • ఇచ్చిన నీళ్లు తేడాతో గాని, బురదతో గాని, పాచి వలన గాని కలియుటతో మురికిగా కంపు కొడుతూ ఉన్నాయి • క్రిములు, లార్వాలు నీటిలో కలిసి ఉన్నాయి
		<ul style="list-style-type: none"> • నీళ్లు ఎక్కువగుట (పశువులు నీళ్లు ఎక్కువ తాగడంతో వాటి మూత్రం రక్తంతో కలిసి కాఫీ రంగులో వచ్చును) 	<ul style="list-style-type: none"> • పశువులకు చాలా కాలం నీళ్లు దొరక్కపోవుట వలన

చిట్కాలు: మొదటి అన్నాశయం యొక్క చలన కొలత

1. మీ మూసిన పిడికిలినో పశువు యొక్క ఎడమ పార్శ్వపు మొదటి అన్నాశయ వలపు భాగంలో ఉంచండి
2. పిడికిలి మీద కొంత ఒత్తిడి నుంచి ఒక నిమిషం వరకు పట్టుకొని ఉంచండి
3. అన్నాశయ సంకోచ సమయంలో పిడికిలి వెనుకకు తోయబడుతుంది

మీకు తెలుసా?

పశువు యొక్క మొదటి అన్నాశయం 100-150 లీటర్ల నీళ్లు నిలిపి ఉంచుకోగలదు

తెలుసుకొనవలసినది	అసాధారణమైనది	అవకాశమున్న కారణాలు
<ul style="list-style-type: none"> • మలవిసర్జన రోజుకు 10-25 సార్లు జరుగును • పేడ పరిమాణం శరీర బరువు మీద ఆధారపడి ఉంటుంది • 350-450 కి. గ్రా. బరువున్న పశువు రోజుకు 20-25 కి. గ్రా. విసర్జించును • పేడ స్థిరత్వ గణాంకం 3 కు దగ్గరగా ఉండవలెను (పేడ స్థిరత్వ గణాంకం చూడండి) 	<ul style="list-style-type: none"> • పేడ పరిమాణం / తరచుదనంలో తగ్గుదల, మలబద్ధకం / చిక్కబడిన మలం • విరేచనాలు • ఉబ్బు 	<ul style="list-style-type: none"> • పాల జ్వరం, కిటిసిస్ • సరిపడినంత నీళ్లు తీసుకొనకపోవుట • విష ప్రయోగం • జీర్ణ పేగు సంబంధిత అంటు రోగం • పాలకు సంబంధించిన ఆమ్ల పిత్తం (నురుగుతో కూడిన పసుపు పచ్చ గోధుమ రంగు పేడ) • జాన్స్ అనబడే రోగం (పేడలో ఎక్కువ సంఖ్యలో గాలి బుడగలు) • ఆహారంలో ఆకస్మిక మార్పు, ప్రత్యేకంగా చిక్కళ్ళు • అంతర్గత పరాన్న జీవులు
<ul style="list-style-type: none"> • నత్తలు ఎక్కువగా చేరేటట్లు నీరు నిల్వ ఉండే ప్రదేశాలలో ఆంఫిస్టోమ్మ, సిస్టోసోమ్మంటి పరజీవులు ఉండే అవకాశాలు ఎక్కువ. వీటికి ప్రత్యేక చికిత్స అవసరం 	<ul style="list-style-type: none"> • సీసా ఆకారంలో జారే దవడతో కూడిన కంపుకొట్టే అతిసార వ్యాధి • అతిసారం, బరువు తగ్గుట, రక్తహీనత; మలవిసర్జనలో రక్తం పడుట 	<ul style="list-style-type: none"> • ఆంఫిస్టోమ్మ • సిస్టోసోమియాసిస్ (తక్కువ ఎదుగుదల ఉత్పాదకతలతో కూడిన మరుగున పడి ఉన్న అంటు రోగాలు)
<ul style="list-style-type: none"> • ఈనిన వెంటనే తగ్గించి తీసుకునే ఎండు ఆహారం కిటిసిస్ / పాల జ్వరం వల్ల సంభవిస్తుంది . ఇది నాల్గవ పొట్ట స్థానభ్రంశం జరగవచ్చు 	<ul style="list-style-type: none"> • చమురు పొరతో కప్పబడి ఉన్నట్లు ఉండే అనూహ్యంగా జిడైన, జిగురైన మలం 	<ul style="list-style-type: none"> • ఎడమవైపు నాలుగవ పొట్ట స్థానభ్రంశం
<ul style="list-style-type: none"> • ఆహారం తీవలనసుకొనుటలో ఆకస్మిక మార్పులు , నీళ్లు తక్కువ తీసుకొనుట, పరాన్న జీవుల బెడద, దంతాల అసాధారణ తత్వం , ముతక ఆహారం, ఎక్కువ పులిసిన ఆహారం మొదలగునవి పేగులకు అవరోధం కలిగించును 	<ul style="list-style-type: none"> • మలవిసర్జనలు కష్టం, శ్లేష్మంలో రక్తం 	<ul style="list-style-type: none"> • పేగులలో అవరోధం
<ul style="list-style-type: none"> • పాలిచ్చు ఆవులకు ఒట్టిపోయిన ఆవులకు పేడ అరుగుదల గణాంకం 1 ఉంటే మంచిది. (పేడ అరుగుదల గణాంకం చూడండి) 	<ul style="list-style-type: none"> • పేడలో జీర్ణం కాని కణాలు (1-2 సె.మి.) • పేడలో అగ్గిపుల్ల పరిమాణంలో శకలాలు 	<ul style="list-style-type: none"> • అజీర్తి • జీర్ణ వ్యవస్థ పేగుల అంటు రోగం, • పళ్ళ/ కడుపుకు సంబంధించిన రోగాలు

	తెలుసుకొనవలసినది	అసాధారణమైనది	అవకాశమున్న కారణాలు
12 108 12 63 శు) స్వ)	<ul style="list-style-type: none"> • మూత్ర విసర్జన రోజుకు 10 సార్లు జరుగును • మూత్ర పరిమాణం శరీర బరువు బట్టి మారుతుంది (సుమారుగా 1 కేజీకి ఒక గంటకు 1 మి .లీ • 350- 400 కేజీల బరువు ఉన్న పశువు రోజుకు 8-10 లీ మూత్రం విసర్జించును 	<ul style="list-style-type: none"> • మూత్ర విసర్జనలో తగ్గిన పరిమాణం 	<ul style="list-style-type: none"> • పాల జ్వరం
		<ul style="list-style-type: none"> • మారిన మూత్రం రంగు 	<ul style="list-style-type: none"> • బెబీసియోసిస్ • నీళ్లు ఎక్కువ తాగుట • మూత్రద్వారంలో అంటు రోగం
		<ul style="list-style-type: none"> • మూత్ర విసర్జనలో కష్టం 	<ul style="list-style-type: none"> • మూత్రంలో పైత్యరసం • మూత్రపిండాల సమస్య
101 శు) 18 18	<ul style="list-style-type: none"> • ఈనిన తర్వాత 1-2 నెలల్లో శిఖర దిగుబడి • ఈతకు రాని పశువులు తమ శిఖర దిగుబడిలో 75% మొదటి ఈత తర్వాత, 90% రెండవ ఈత తరువాత చేరుకుంటాయి 	<ul style="list-style-type: none"> • పాల ఉత్పత్తిలో ఆకస్మిక తగ్గుదల 	<ul style="list-style-type: none"> • పాలు పితుకు పద్ధతిలో మార్పులు (గేదెలు కొత్త పద్ధతులకు అలవాటు పడడానికి ఎక్కువ సమయం తీసుకుంటాయి) • ప్రతికూల వాతావరణ పరిస్థితులు • ఆహారం అందించే పద్ధతులలో మార్పులు • వేడిలో ఉన్న పశువులు • పాల జ్వరం • కీటోసిస్
		<ul style="list-style-type: none"> • పాల రంగులో మార్పులు 	<ul style="list-style-type: none"> • స్తనపు శోధము • ఫోస్ఫరస్ లోపం • చనులకు గాయం
		<ul style="list-style-type: none"> • కొవ్వు శాతం లో తగ్గుదల 	<ul style="list-style-type: none"> • మరుగున ఉన్న స్తనపు శోధము • బక్క పల్కుగా లేదా లావైన పశువులు • ఎక్కువ శక్తి కలిగిన ఆహారం • తక్కువ పరిమాణం లేదా తక్కువ నాణ్యతతో కూడిన పీచు పదార్థం
		<ul style="list-style-type: none"> • ఎస్ ఎన్ ఎఫ్ (SNF) తగ్గుదల 	<ul style="list-style-type: none"> • మరుగున ఉన్న స్తనపు శోధము • తక్కువ శక్తి కలిగిన ఆహారం • వేడి వలన ఒత్తిడి • తక్కువ ఆహారం • తక్కువ పరిమాణంలో పీచు పదార్థం

మీకు తెలుసా?

ఒక లీటర్ పాలు తయారు కావడానికి పొదుగు నుండి 500 లీటర్ల రక్తం ప్రవహించాలి

	తెలుసుకొనవలసినది	అసాధారణమైనది	అవకాశమున్న కారణాలు
మృత్యువు	<ul style="list-style-type: none"> • యవ్వన దశ యొక్క సరాసరి వయసు • సంకరజాతి-18 నెలలు • దేశీయ జాతి-2 సంవత్సరాలు • గేదెలలో తక్కువవద • ఈనిన తర్వాత 40 రోజులలో మొదటి ఎద వచ్చును 	<ul style="list-style-type: none"> • యవ్వన దశ యొక్క సరాసరి వయసు తరువాత పశువులు ఎదకు రాకపోవడం 	<ul style="list-style-type: none"> • పోషకాహార లోపం • ధాతు లోపం • పురుగుల ముట్టడి • దాగి ఉన్న ఎద (ప్రత్యేకంగా గేదెలలో) • శరీర నిర్మాణంలో లోపం • పుట్టుకతో వచ్చిన లోపం
	<ul style="list-style-type: none"> • మళ్ళీ మళ్ళీ అరవడం, ఉబ్బిన జననాంగం, యోని నుండి ద్రవం కారడం, తరచూ మూత్ర విసర్జన, ఇతర పశువుల మీదకు ఎక్కడం లేదా ఇతర పశువులను ఎక్కించుకొనుట మొదలగునవి ఎద యొక్క లక్షణాలు 	<ul style="list-style-type: none"> • మళ్ళీ మళ్ళీ గర్భాదానం తర్వాత కూడా గర్భం దరించకపోవడం • పశువులు ఈనిన తరువాత ఎదలోకి రావట్లేదు 	<ul style="list-style-type: none"> • గర్భాశయ రోగం , హార్మోన్ల లోపం • గర్భాశయ నిర్మాణ లోపం • పుట్టుకతో వచ్చిన లోపం • శక్తి లోపం • ధాతులోపం • ముతక ఆహారం పెట్టడం వలన
Salivation	<ul style="list-style-type: none"> • మళ్ళీ మళ్ళీ అరవడం, ఉబ్బిన జననాంగం, యోని నుండి ద్రవం కారడం, తరచూ మూత్ర విసర్జన, ఇతర పశువుల మీదకు ఎక్కడం లేదా ఇతర పశువులను ఎక్కించుకొనుట మొదలగునవి ఎద యొక్క లక్షణాలు 	<ul style="list-style-type: none"> • లాలాజల పెరుగుదల • చొంగ కార్చుట • నురగ లాగా వచ్చుట 	<ul style="list-style-type: none"> • మూతిలోన, నాలుక పైన గాయాలు • పాదం మరియు నోటి రోగం (FMD) • విష ప్రయోగం • రేబిస్

చిట్కాలు: గర్భాదాన సమయం

- ఎద సాయంత్రం వేళలో కనిపించినట్లయితే ,మర్నాడు పొద్దున్న గర్భాదానం చేయాలి
- ఎద పొద్దున్న వేళలో కనిపించినట్లయితే, గర్భాదానం అదే రోజు సాయంత్రం చేయాలి
- ఎద కొన్ని సమయాలలో ఒక రోజు కంటే ఎక్కువ ఉండవచ్చు (దీర్ఘకాల ఎద).
- కొన్ని పశువులలో ఎద తక్కువ సమయం ఉండవచ్చు . అటువంటి అప్పుడు వెంటనే గర్భాదానం చేయాలి

చిట్కాలు :మీ పశువులలో వంధ్యత్వం గూర్చి ఎప్పుడు పశువుల వైద్యున్ని కలవాలి?

ఒకవేళ పశువు మూడు గర్భాదానాల తర్వాత కూడా గర్భం ధరించకపోతే పశువుల వైద్యుని సంప్రదించవలెను. ఎక్కువసార్లు గర్భాదానం గర్భాశయానికి హాని కలిగించవచ్చును.

మీకు తెలుసా ? మరుగున ఉన్న ఆవు పిత్తం

తక్కువ లాలాజల ఉత్పత్తి మరుగున ఉన్న ఆవు పిత్తానికి దారి తీయవచ్చు. ఇది తక్కువ ఆహారం తీసుకొనుట, బరువు తగ్గుట ,చెప్పలేని విరేచనం మరియు అలసటలకు దారితీస్తుంది దీనివలన కుంటితనం కూడా రావచ్చు.

మీకు తెలుసా? ఎదను గుర్తించే పరీక్ష

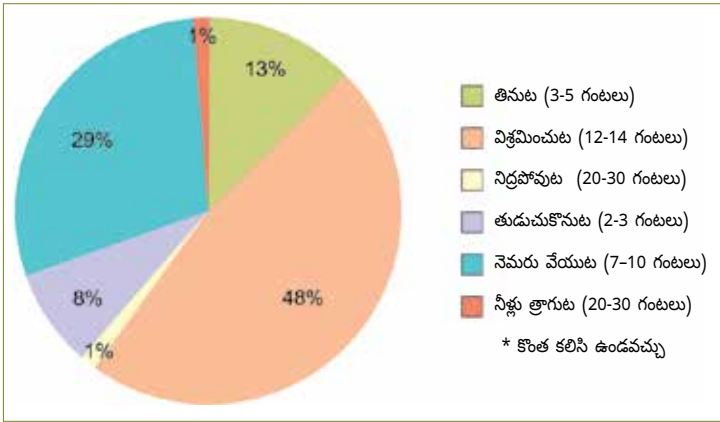
ఎదతో ఉన్న పశువు నడుము పైన నిమిరినప్పుడు వీపు భాగం కిందకు వంచి తోకను ఒక పక్కకు ఎత్తుతుంది.

3. కార్యకలాప చక్రం

పశువుల యొక్క కార్యకలాప చక్రం గూర్చి తెలిసినట్లయితే, పశువులు ఎంత సౌకర్యంగా ఉన్నవో తెలుస్తుంది. ఒక పశువు తాను సౌకర్యంగా ఉన్నప్పుడు సాధారణ కార్యకలాపాల పద్ధతిని కొనసాగిస్తుంది. కార్యకలాపాల నిర్వహణ పద్ధతిలో ఏదైనా పెద్ద మార్పు కనిపించినప్పుడు దానిని గమనించి శ్రద్ధ పెట్టాలి.

పశువులు తమ సాధారణ కార్యకలాపాల పద్ధతులను ప్రదర్శించేటట్లు చూసుకోవాలి

పశువులలో సాధారణ కార్యకలాపాల పద్ధతిని ఈ క్రింది విధంగా వర్ణించవచ్చు

మీకు తెలుసా?
 పశువు పడుకొని ఉన్నప్పుడు పొదుగులో రక్తప్రసరణ 30% పెరుగుతుంది . దాని కారణంగా పాల ఉత్పత్తి మరియు పొదుగు రోగనిరోధక శక్తి పెరుగుతాయి

అసాధారణమైనది	అవకాశం ఉన్న కారణాలు
<ul style="list-style-type: none"> అతి ఉత్తేజితం 	<ul style="list-style-type: none"> పాలు పితుకు పద్ధతిలో /పాలు పితుకు వారిలో మార్పు కిటోసిస్స్వలన కలుగు నరాల బలహీనత హైపోమాగ్నూ సీమియా కుట్టే ఎగిరే క్రిముల వల్ల ,వేడి వల్ల కలుగు విసుగు కేంద్ర నరములకు సంబంధించిన రోగాలు (ఉదా: రేబిస్)
<ul style="list-style-type: none"> కార్యకలాప పద్ధతులలో విపరీతమైన మార్పు 	<ul style="list-style-type: none"> పాలు పితుకు పద్ధతిలో /పాలు పితుకు వారిలో మార్పు కిటోసిస్స్వలన కలుగు నరాల బలహీనత హైపోమాగ్నూసీ మియా కుట్టే ఎగిరే క్రిముల వల్ల ,వేడి వల్ల కలుగు విసుగు కేంద్ర నరములకు సంబంధించిన రోగాలు (ఉదా: రేబిస్)

4. ఈనుటలో సూచికలు

ఈనుడు సూచికలు రైతుకు తెలిసి ఉన్నట్లయితే, ఏ సమయంలో పశువులకు వైద్యుని అవసరం కలుగుతుందో గుర్తించగలడు. ఈనుడు సూచికలను మూడు దశలుగా విభజించవచ్చు

- (i) ఈనుటకు ముందు దశ సూచికలు (ఈనుటకు 24 గంటల ముందు)
- (ii) ఈనునపుడు
- (iii) మాయ విసర్జన

దశ : 1. ఈనుటకు ముందు దశ సూచికలు

జననాంగం నుండి శ్లేష్మ విసర్జన మరియు పొదుగుపాలతో నిండి ఉండడం ఈనుటకు ముందు ఉండే సూచనలు

ఈ క్రింది సూచనలు కూడా ఉండును

- పశువు ఒంటరిగా ఉండుటకు మొగ్గు చూపుతుంది
- ఆకలి తగ్గిపోతుంది
- విశ్రాంతి లేకుండా ఉండుట, కడుపును తన్నుకొనుట/ పార్శ్వ భాగాన్ని గీరుట
- సడలించిన కటి భాగం వల్ల తోక పైభాగం లేచి ఉండుట
- జననాంగం విస్తరించి ఉండుట మరియు మెత్తబడి ఉండుట
- 3 వారాల ముందుగా లేక ఈనిన కొద్దిరోజుల తర్వాత గాని పొదుగు పాలతో నిండి ఉండడం
- దూడ ప్రసవానికి తగ్గ స్థానంలోకి మారడంతో ఉదరభాగం ఆకారం మారుతుంది

పైకి ఎత్తి ఉంచిన తోక మొదటి భాగం, జననాంగం నుండి శ్లేష్మ విసర్జన, పొదుగు పాలతో నిండి ఉండటం (ఈనుటకు ముందు ఉండే సూచనలు)

ఈ సమయంలో జననాంగం వ్యాకోచించి మెత్తబడి ఉంటుంది.

చిట్టా: ఈనే సమయమును ఊహించుట

- గర్భ దానం తేదీని ఎల్లప్పుడూ రాసి ఉంచుకోండి
- గర్భదానం తేదీ నుండి 3 నెలలలో ఒకవేళ పశువు ఏమైనా ఎద లక్షణాలు చూపించకపోతే గర్భ పరీక్ష చేయించండి

మీకు తెలుసా?

గర్భాధారణ సమయం సరాసరిన ఆవులకు 280 - 290 రోజులు, గేదెలకు 305 - 318 రోజులు ఉంటుంది

దశ 2 . ఈను సమయంలో ఉండే సూచనలు(30 నిమిషాల నుండి 4 గంటల వరకు)

సాధారణ ప్రసవంలో దూడ యొక్క ముందు రెండు కాళ్లు, తల భాగం కనిపించును

- ఈను ప్రక్రియ నీళ్ల సంచి కనబడుటతో మొదలవుతుంది
- సాధారణ దూడలను ప్రసవించు పశువులలో నీళ్ల సంచి పగిలిన 30 నిమిషాల నుండి ఒక గంట లోపల ప్రసవం జరుగును
- పాడి ఆవులు నాలుగు గంటల సమయం తీసుకొనవచ్చును

నీళ్ల సంచి కనబడిన వెంటనే ప్రసవం మొదలవుతుంది

సాధారణ ప్రసవంలో ముందు రెండు కాళ్లు, తలభాగం కనిపించును

ధ్యాస పెట్టండి

పశువులు గంట కంటే ఎక్కువ సమయం నీళ్ల సంచి కనపడకుండా, శ్రమిస్తుంటే వెంటనే వైద్యున్ని సంప్రదించండి

దశ 3 . మాయను విసర్జించుట

- సాధారణంగా 3 - 8 గంటలలో విసర్జించబడును
- మాయ ఒకవేళ 12 గంటలు దాటి ఉంచుకొనబడినట్లయితే దానిని నిల్వ ఉంచబడిన మాయ (ROP)అంటారు.

మాయ ఒకవేళ 12 గంటలు దాటి ఉంచుకొనబడినట్లయితే దానిని నిల్వ ఉంచబడిన మాయ (ROP)అంటారు

ధ్యాస పెట్టండి

నిల్వ ఉంచబడిన మాయ ఎప్పుడూ బలవంతంగా తీయడానికి ప్రయత్నించకండి. అది అధిక రక్తస్రావానికి తద్వారా ప్రాణాంతకంగా మారటానికి అవకాశం కలదు.

5. అప్పుడే పుట్టిన ఆరోగ్యకరమైన దూడకి సూచనలు

అప్పుడే పుట్టిన దూడ ఆరోగ్యానికి సంబంధించిన సూచనలు రైతుకి తెలిసి ఉన్నట్లయితే, అవసరమైన సమయాలలో వెంటనే జోక్యం చేసుకొనవచ్చును.

ఆరోగ్యవంతంగా పుట్టిన దూడలు పుట్టిన కొద్ది నిమిషాలకే లేచి నిలబడతాయి. అతి కొద్ది సమయంలోనే (1- 2 గంటలలోపే) పాలు తాగుతాయి

- ఆరోగ్యవంతంగా పుట్టిన దూడలు పుట్టిన కొద్ది నిమిషాలకే లేచి నిలబడతాయి
- పాలు తాగుతున్నప్పుడు దూడలు(మధ్యలో)
- తమ తోకలను పైకి ఎత్తి ఉంచి ఆడిస్తున్నట్లయితే వాటి జీర్ణకోశ గాడి సరిగా మూసుకొని ఉందని అర్థం
- కష్టం మీద ప్రసవమైన దూడలలో తలవచ్చి ఉంటుంది మూలాధారం /శరీరం పై రంగు కలిసినట్లు ఉంటుంది, పాలుతాగుటకు శక్తి/ ఉత్సాహం ఉండదు. అట్టి దూడలను ప్రత్యేక దృష్టితో చూడాలి. అసాధారణ దూడలలో ఇతర లక్షణాలు , వాటి కారణాలు ఈ విధంగా ఉంటుంది

అనారోగ్య సూచికలు	అవకాశం ఉన్న కారణాలు
ద్వీర్ల సమయం విశ్రాంతి తర్వాత నిలుచున్నప్పుడు కాళ్ళను చాచి ఉంచట్లేదు	అనారోగ్యానికి తరచుగా కనిపించే మొదటి గుర్తు
వెనక కాళ్ళతో ఉదర భాగంలో తన్ను కుంటోంది	ఉదర భాగంలో నొప్పి
పళ్ళు నూరుతోంది	తీవ్ర రూపం దాల్చిన నిమోనియా/ ఉబ్బు మొదలగు జబ్బులు

అనారోగ్య సూచికలు	అవకాశం ఉన్న కారణాలు
నిల్వైన లేకపోతోంది	<ul style="list-style-type: none"> • దెబ్బతిన్న మోకాలు • కీళ్ల స్థానచలనం • బొడ్డు చుట్టూ అనారోగ్యం • నీరసం • విటమిన్ ఈ / సెలీనియం తగ్గుదల
లోతుకుపోయిన కళ్ళు మరియు యువశ్యత కోల్పోయిన చర్మం	విరేచనాల తర్వాత సాధారణంగా వచ్చే నిర్ణలీకరణ
కుండలా ఉన్న ఉదరం మరియు కఠినమైన చర్మం	<ul style="list-style-type: none"> • ఎక్కువ పీచు మరియు తక్కువ శక్తి గల ఆహారం • అంతర్గత పరాన్న జీవులు
పాలు తాగిన వెంటనే ఉబ్బుట	<ul style="list-style-type: none"> • కఠినంగా ముట్టుకొనుట వలన జీర్ణకోశ గాడి సరిగా మూసుకొనక పోయి ఉండదు • అతి వేడి / అతి చల్లగా ఉన్న పాలు పట్టడం వలన • బలవంతంగా / అతిగా పాలు పట్టడం వల్ల
ఎండు కండలు / జారిపోయి ఉన్న చెవులు	జ్వరం
చాచి ఉన్న కాళ్లపై నిలిచి ఉండటం మరియు ముందుకు వంచినతలతో ఉండటం	ఎక్కువ కాలం ఉన్న నుమోనియా
విరేచనాలు	<ul style="list-style-type: none"> • జీర్ణకోశ పేగు ద్వారం వద్ద అనారోగ్యం • జీర్ణకోశ గాడి సరిగా మూసుకొనక పోవుట

మీకు తెలుసా ? అప్పుడే పుట్టిన దూడకు మూల స్తంభాల వంటి ఆరోగ్య సూత్రాలు

1. పుట్టిన వెంటనే క్రిముల చేరికను ఆపే ద్రవంలో బొడ్డును ముంచాలి
2. తగినంత పరిమాణంలో ప్రారంభస్థనమును పట్టాలి
3. సరైన క్రిమిసంహారిక పద్ధతులను పాటించాలి

మీకు తెలుసా? జీర్ణకోశ గాడి

కణజాల గాడి అని పిలవబడే అన్నవాహిక కింద భాగంలో ఉన్న కండర నిర్మాణం మూసుకొని ఉన్నప్పుడు, గొట్టంలా మారి పాలు అన్నాశయంలోకి వెళ్లకుండా తిన్నగా నాల్గవ పొట్టలోకి వెళ్ళునట్లు తోడ్పడును. పాలు అన్నాశయంలో పులియకుండా ఉండేందుకు ఈ ఏర్పాటు దూడలలో చాలా ఉపయోగపడుతుంది

6. పాదాలు సంచలనానికి సంబంధించిన సూచికలు

ఈ సూచికలు నెల స్వభావం, స్థల లభ్యత మరియు ఆహారపు అలవాట్ల గురించి తెలుసుకొనుటలో తోడ్పడుతాయి
పశువులు చలన గణాంకం 1 , పాదాల గణాంకం 1 కలిగి ఉండాలి

తెలుసుకొనవలసినది	అసాధారణమైనది	అవకాశమున్న కారణాలు
<ul style="list-style-type: none"> పశువుయొక్క సాధారణ నడక (చలన గణాంకం1) సమమైన వీపు భాగంతో నిలబడును మరియు నడుచును, బరువును నాలుగు కాళ్లపై సమానంగా మోయును, కీళ్లు సులభంగా వంచును, పశువు కదులుచున్నప్పుడు ముందు భాగం స్థిరంగా ఉండును వెనక కాళ్ళ సాధారణ స్థానం కాళ్ల గణాంకం 1) : వెనకనుంచి చూసినప్పుడు కాళ్లు వెన్నెముకకు సమాంతరంగా, ఏమాత్రం బయటకు వచ్చినట్లు కాకుండా ఉండును 	<ul style="list-style-type: none"> ఏ రకమైన కుంటితనం చలన మరియు కాళ్ళ గణాంకాన్ని చూడండి) పశువుల శాలలో నిశ్చయంగా నడవలేకపోవడం మోకాలు,చీలమండ, కళ్ళల్లో గాయాలు అతిగా పెరిగిన పడ్డలు 	<ul style="list-style-type: none"> పడుకొనుటకు, కదులుటకు సరిపోని స్థలం ఎక్కువ మోతాదులో పీచుపదార్థాలకు సంబంధించి చీకటి దాణా వలన కలుగు మరుగున పడి ఉన్న ఆప్ల పిత్తం జారుడుగా ఉన్న నే సమాంతరంగా లేని నేల సరిగ్గా లేని పడ్డల సంరక్షణ

కుంటితనం లేని పశువులు నిటారు అయిన వీపుభాగంతో నడుస్తాయి

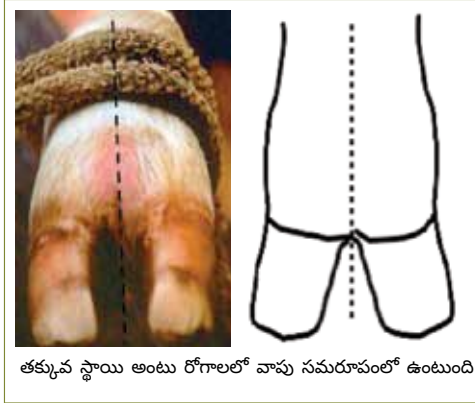
సాధారణమైన వెనుక కాళ్లు వెన్నుపూసకు సమాంతరంగా ఉంటాయి.
అసాధారణమైన వెనుక కాళ్లు బయటకు పొడుచుకుని వచ్చినట్లు ఉంటాయి.

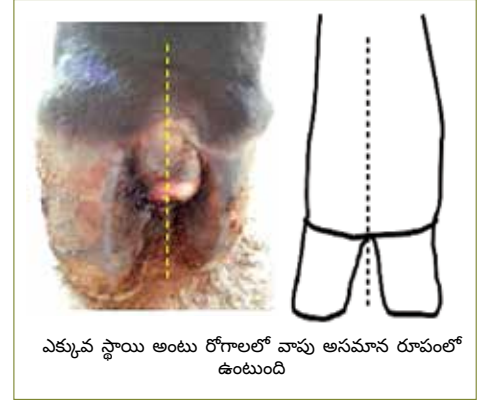
సరైన నేల తోకపోవడం వలన చీలమండలు, కాళ్ళ మీద గాయాలు

దెబ్బ తగిలిన పాదాల మీద గోర్లు వెడల్పుగా ఉంటాయి

తక్కువ స్థాయి అంటు రోగాలలో వాపు సమరూపంలో ఉంటుంది

ఎక్కువ స్థాయి అంటు రోగాలలో వాపు అసమాన రూపంలో ఉంటుంది

7. ఆహార సూచికలు

ఆహార సూచికలు ఆహార నిర్వహణను సూచిస్తాయి పాల ఉత్పత్తి విధానంలో 70% ఖర్చు ఆహారానికి అవుతుంది కనుక ఈ సూచికలను సరిగా అర్థం చేసుకుంటే, ఖర్చును నియంత్రించవచ్చు.

పాలిచ్చే దశ కొరకు శరీర స్థితి, పేడ స్థిరత్వ మరియు పేడ అరుగుదల గణాంకాలు సరిగా ఉండాలి

తెలుసుకొనవలసినది	అసాధారణమైనది	అవకాశమున్న కారణాలు
<ul style="list-style-type: none"> పాలిచ్చే దశబట్టి పశువు మొదటి అన్నాశయ నిండు గణాంకం సరిగా ఉండాలి (మొదటి అన్నాశయ నిండు గణాంకం చూడండి) 	<ul style="list-style-type: none"> చనుబాలివ్వడం యొక్క దశకు సంబంధించి ఒక రుమ్మే పూరక స్కోరు 	<ul style="list-style-type: none"> జీవక్రియకు సంబంధించిన లేదా ఇతర రోగాలు సరిపడినంత ఆహారం
<ul style="list-style-type: none"> ప్రసవ సమయంలో శరీర స్థితి గణాంకం(బి సి ఎస్) 3 గా ఉండవలెను (అంతకుంటే తక్కువ గాని ఎక్కువ గాని ఉండకూడదు) (బి సి ఎస్ గణాంకం చూడండి) ప్రసవ సమయంలో ఉన్న బిసి ఎస్ గణాంకమునకు మొదటి సేవ చేసే సమయానికి ఉన్న బిసి ఎస్ గణాంకమునకు మధ్య వ్యత్యాసం 0.5 మాత్రమే ఉండవలెను 	<ul style="list-style-type: none"> తక్కువ బి సి ఎస్ ఎక్కువ బి సి ఎస్ 	<ul style="list-style-type: none"> అనారోగ్యం/ దీర్ఘకాలిక రోగం సరిపడనంత ఆహారం ఎక్కువైన ఆహారం
<ul style="list-style-type: none"> పేడ స్థిరత్వ గణాంకం 3 ఉండవలెను (పేడ స్థిరత్వ గణాంకం చూడండి) 	<ul style="list-style-type: none"> ఎక్కువ పేడ స్థిరత్వ గణాంకం తక్కువ పేడ స్థిరత్వ గణాంకం 	<ul style="list-style-type: none"> ఎక్కువ పీచు హైపోకాల్సేమియా కిటిసిస్ రక్తంలో ఆమ్ల ధర్మం అతి చిక్కటి దాణా దీర్ఘకాలిక జీర్ణప్రేగు సంబంధిత రోగం
<ul style="list-style-type: none"> పాలిచ్చు దశను బట్టి పేడ అరుగుదల 2 - 3 ఉండాలి (పేడ అరుగుదల గణాంకం చూడండి) 	<ul style="list-style-type: none"> తక్కువ పేడ అరుగుదల గణాంకం 	<ul style="list-style-type: none"> దాణా తయారీలో అసమానత

ప్రసవానికి ఒక వారం తర్వాత మొదటి అన్నాశయ నిండు గణాంకం 2 ఉండాలి దానికన్నా ఎక్కువ ఉంటే అది సరిపోనంత ఆహారానికి సూచిక

జాతి యొక్క ఆహార నిర్వహణ మరియు ఆరోగ్య స్థితిని బి సి ఎస్ సూచిస్తుంది

మీకు తెలుసా ? బి సి ఎస్ 3 దాటి ఉండకూడదు

ఎక్కువ బి సి ఎస్ (3 దాటి) ఉంటే , అది జీవక్రియ సంబంధిత రోగాలైన కిటిసిస్ , కొమ్మతో నిండిన కాలేయం, మాయని ఉంచుకొనుట మొదలగు వాటిని సూచిస్తుంది . అది తర్వాత దశలలో సంతానోత్పత్తికి కూడా సమస్య అవుతుంది

8. శుభ్రత మరియు చనుమొనల సూచికలు

శుభ్రత మరియు చనుమొనల ఆరోగ్యాన్ని పరిగణించినట్లయితే అవి పశువులలో శుభ్రతను పాలిచ్చు పద్ధతులను సూచిస్తాయి.

తెలుసుకొనవలసినది	అసాధారణమైనది	అవకాశమున్న కారణాలు
<ul style="list-style-type: none"> శుభ్రత గణాంకం 1 ఉండవలెను : వెనక కాలు కింది భాగంలో , తోక మీద , పొదుగు మీద ఎటువంటి మురికి ఉండరాదు లేదా అతి తక్కువ తాజాగా పడిన, అప్పుడే ఎండిన మురికి ఉండవచ్చు (శుభ్రత గణాంకం చూడండి) 	<ul style="list-style-type: none"> ఎండిన మురికి వెనక కాలు కింది భాగంలో , తోకమీద, పొదుగు మీద ఉంది 	<ul style="list-style-type: none"> సరిపడినంత స్థలం లేకపోవుట అశుభ్రమైన పశుశాల సరిగా లేని పేడ స్థిరత్వం
<ul style="list-style-type: none"> చనుమొనల గణాంకం 1 ఉండాలి: చనుమొనలు ఏ ఆనెలు లేకుండా మృదువుగా ఉండాలి (చనుమొనల గణాంకం చూడండి) 	<ul style="list-style-type: none"> ఎక్కువ చనుమొనల గణాంకం చనుమొనలపైన పగుళ్లు 	<ul style="list-style-type: none"> సరిగా లేని పాలు పితుకు పద్ధతులు, పాలు పితుకు ముట్లను తప్పుడుగా ఉపయోగించుట ఎండిపోవడం

శుభ్రత గణాంకం 1

చనుమొనల గణాంకం 1 : మృదువైన చనుమొనలు

9. వేడి మీద ఒత్తిడి సూచికలు

ఆవేశపడే గణాంకాన్ని బట్టి వేడిమి వల్ల ఒత్తిడిని గుణించవచ్చు
పశువులలో ఆవేశపడే గణాంకం 2 దాటి ఉండకూడదు

ఆవేశపడే గణాంకం	నిమిషానికి శ్వాసలు	స్థితి
0	> 40	సాధారణం
1	40-70	తక్కువ ఆవేశం లాలాజల స్రావం లేదు / ఛాతి కదలిక తెలియును
2	70-120	లాలాజల స్రావంతో కూడిన ఎక్కువ ఆవేశం, కానీ మూతి మూసుకొని ఉంది
2.5	70-120	లాలాజల స్రావంతో కూడిన ఎక్కువ ఆవేశం , మూతి తెరుచుకొని, కానీ నాలుక లోపలకి ఉంది
3	120-160	నోరు తెరుచుకొని చొంగ కొద్దిగా కార్చుతూ తల పైకెత్తడం
3.5	120-160	3 లో ఉన్న విధంగా, నాలుక అప్పుడప్పుడు బయట పెడుతూ, ఎక్కువ చొంగ కార్చుట
4	>160	తెరుచుకొని ఉన్న నోరు , నాలుక ఎక్కువ సమయాలలో పూర్తిగా బయటపెడుతూ , ఎక్కువ చొంగ కార్చుతూ

ఫోటో రైటమ్ : నోరు తెరుచుకుని కొంత చొంగ కార్చుతూ, ఆవేశపడు గణాంకం. 3 ఉన్న పశువు

10. గృహ సంబంధిత సూచికలు

పశువుల యొక్క సాకార్యాన్ని తెలిపే కొన్ని గృహ సంబంధిత సూచికలు కలవు

వివరణ	తెలుసుకొనవలసినవి	ప్రాముఖ్యత
పశుశాల ఉండే ప్రదేశం	<ul style="list-style-type: none"> నీటిపారుదలకు అనుకూలంగా ఎత్తైన ప్రదేశంలో ఉండాలి 	<ul style="list-style-type: none"> నీటి నిల్వ /తడి పశుశాలలో/ చుట్టుపక్కలలో ఉండకుండా చేస్తుంది
పశుశాల ఉండే దిశ	<ul style="list-style-type: none"> రోజులో 5 గంటలపాటు సరాసరి ఉష్ణోగ్రత 30 కంటే ఎక్కువ ఉండే ప్రదేశాలలో తూర్పు-పడమర దిశలలో ఉండాలి 	<ul style="list-style-type: none"> దాణా మరియు నీళ్లు ఎల్లప్పుడూ నీడలో ఉండి పశువులు నీడలోనే తినునట్లు తాగునట్లు జరుగుతుంది
పశుశాల గోడలు	<ul style="list-style-type: none"> గోడలు సహజవాయువు ప్రసరించేటట్లు ఉండాలి వేడి ప్రదేశాలలో పశు శాలలకు గోడల అవసరం లేదు కొన్ని ప్రదేశాలలో తీవ్రమైన గాలిని ఆపడానికి ఒకవైపు (సాధారణంగా పశ్చిమ వైపు) గోడ ఉండాలి 	<ul style="list-style-type: none"> ఉండకూడని ప్రదేశాలలో ఉండే గోడలు సహజవాయు ప్రసరణని నివారిస్తాయి

వివరణ	తెలుసుకొనవలసినవి	ప్రాముఖ్యత
	<ul style="list-style-type: none"> చల్లని ప్రదేశాలలో శాలలు ఉత్తర - దక్షిణంగా ఉంటే మంచిది 	<ul style="list-style-type: none"> పైకప్పు ఏదో ఒకవైపు అన్ని సమయాల లోనూ సూర్యకిరణాలు పడుతూ, నేలను పొడిగా ఉంచుతాయి పగలంతా పశువులను పచ్చిక బయళ్ళల్లో ఉంచితే ఇంకా మంచిది
గాలి ప్రసరణ	<ul style="list-style-type: none"> పశుశాలలలో అమ్మోనియా వాసన రాకూడదు పశుశాలలో నిలుచున్న వారెవరికైనా ఊపిరాడకుండా ఉండకూడదు పశువుల పాకలో సరైన గాలి ప్రవాహం ఉండాలి. గాలి ప్రవాహం కనీసం 1 మీటర్/సెకను ఉండాలి. 	<ul style="list-style-type: none"> తగు గాలి ప్రసరణ వేడిమి ఒత్తిడి నుండి కనిపిస్తుంది తగు గాలి ప్రసరణ శ్వాసక్రియ సంబంధిత జబ్బులను రానీయదు
వెలుతురు	<ul style="list-style-type: none"> ఒక రోజుకు కనీసం 16-18 గంటలు తగినంత వెలుతురు (>200 లక్ష్) ఉండాలి మరియు 8 గంటల చీకటి (<5 లక్ష్) ఉండాలి. ఒక మనిషి పశుశాలలో నిల్చినా ఇబ్బంది లేకుండా చదువుకోగలిగినంత వెలుతురు ఉండాలి 	<ul style="list-style-type: none"> రోజుకు కనీసం ఒక గంట బాటు పశువుల శాలలో తగినంత కాంతి పడుతూ ఉండాలి ఎక్కువ కాంతి పొందే పశువులు మరింత చురుకుగా ఉంటాయి, ఎక్కువ దాణా తీసుకుంటాయి మరియు ఎద లక్షణాలను సరిగ్గా కనబరుచుతాయి. పాలిచ్చే పశువులకు ఎక్కువ కాంతి అవసరం.
నేల	<ul style="list-style-type: none"> నేల ఒక మనిషి తన ఉత్తి పాదాలతో పశువుల శాలలో తిరగగలిగిఉట్లు నేల ఉండాలి నేలపైన ఎక్కడ పడ్డలు జారిపడ్డ గుర్తులు ఉండకూడదు పశువుల పాకలో పరుపుగా ఉపయోగించబడే పదార్థం మెత్తగా మరియు జారకుండా ఉండాలి. రబ్బరు చాపలు ఉపయోగించబడినట్లయితే, అది తగినంత పొడవును కలిగి ఉండాలి 	<ul style="list-style-type: none"> పశువులకు సమస్య లేకుండా సౌకర్యవంతంగా ఉంటుంది జారి పడటం వల్ల తుంటి భాగంలో దెబ్బ తగిలే పరిస్థితి రావచ్చు పశువులు నిశ్చయంగా నడవలేకపోవడం వల్ల పడ్డలలో సమస్యలు వస్తాయి
వ్యర్థ పదార్థాల నిర్వహణ	<ul style="list-style-type: none"> పశువుల శాలలో గాని ,దగ్గరలో గాని వ్యర్థం నిలవ ఉండకూడదు 	<ul style="list-style-type: none"> వ్యర్థ పదార్థాల నిల్వ రోగకారక క్రిముల సంచారానికి కారణమై, పశువుల జీవన ప్రక్రియలో మార్పులు వచ్చి, ఉత్పాదకత తగ్గుతుంది
స్థల అవసరం	<ul style="list-style-type: none"> ఒక పశువుకు 40 చదరపు అడుగుల మూసి ఉన్న శాలతో బాటు మొత్తం సుమారు 160చదరపు అడుగుల స్థలం కావాలి ఉంటుంది పశువు లేవడానికి తగినంత ఏటవాలు ముందు స్థలం ఉండాలి. 	<ul style="list-style-type: none"> పశువులు తమ ఇష్టానుసారం ఉంటూ స్వేచ్ఛగా తిరగ నిచ్చినట్లయితే , వాటి పాదాలు ఆరోగ్యంగా ఉండటం ఉత్పాదకత పెరగటం జరుగుతుంది
తొట్టి మరియు ఇనుప కంచె	<ul style="list-style-type: none"> మీద భాగంలో (పైన మరియు కిందన) ఆనెలు , గాల్లు ఉన్నట్లయితే ఇనుప తొట్టిలను సరైన ఎత్తులో ఉంచాలి దాణా బల్ల/తొట్టి పశువుల యొక్క నేల నుండి 12 సెం.మీ కంటే ఎక్కువ ఎత్తులో ఉండకూడదు. 	<ul style="list-style-type: none"> తీవ్రగాళ్లు ఉంటే పశువులలో ఆ బాధ వల్ల ఆహారం తీసుకోవడం తగ్గి, ఉత్పాదన తగ్గుతుంది దాణా బల్ల/తొట్టి ఎత్తు ఎక్కువగా ఉంటే, పశువులు దాణాను నేలపై చిందిటం ప్రారంభిస్తాయి. దాణా బల్ల/తొట్టి ఎత్తు మరీ తక్కువగా ఉంటే పశువు యొక్క ముందు పాదాలపై చాలా ఒత్తిడి ఉంటుంది మరియు ఇది గిట్ట సమస్యలకు కూడా దారితీయవచ్చు.

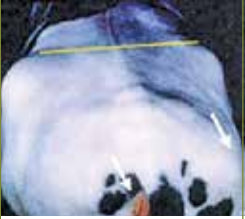

11. ఒత్తిడి లేదా బాధలో వచ్చే అరుపులు

పాలిచ్చినప్పుడు పాలు పితుకునప్పుడు, ప్రసవ సమయంలోను, దూడను వేరుచేసినప్పుడు లేదా దూడ మరణించినప్పుడు మాత్రమే పశువు అరుస్తుంది, మామూలుగా ఉన్నప్పుడు అరిచే అరుపులకు, బాధతో ఉన్నప్పుడు అరిచే అరుపులకు ఉన్న తేడా తెలుసుకుంటే అవసరమైన నివారణ చర్యలు తీసుకొనవచ్చును. బాధతో ఉన్నప్పుడు అరిచే కొన్ని అరుపులు కింద ఇవ్వబడినవి

అరుపులు	తోడుగా ఉన్న స్థితి	ప్రాముఖ్యత
<ul style="list-style-type: none"> • మూల్గుట 	<ul style="list-style-type: none"> • నోరు తెరిచి ,తల ముందుకు సాగదీసి లేక ఎత్తి 	<ul style="list-style-type: none"> • దూడను పాలిచ్చుటకు పిలుచునపుడు (పొదుగు నిండుగా ఉన్నప్పుడు),ఆకలి లేదా దాహం వేసినపపడు ప్రసవ సమయంలో కూడా లేదా తమ మందలో ఉన్న ఇంకొక పశువుని పిలుచునపుడు
<ul style="list-style-type: none"> • కొద్దిసేపు గట్టిగా అరుచుట 	<ul style="list-style-type: none"> • సంఘటన సంభవించిన వెంటనే(తలుపు జోరుగా వేసినప్పుడు దెబ్బ తగిలిన వెంటనే) నోరు తెరిచి తల సాధారణంగా పైకెత్తి 	<ul style="list-style-type: none"> • భయం లేదా నొప్పి
<ul style="list-style-type: none"> • మళ్ళీ మళ్ళీ గట్టిగా అరుచుట 	<ul style="list-style-type: none"> • లైంగికంగా పరిణితి చెందిన ఆరోగ్యంగా ఉన్న నరాల బలహీనత లేని ఆడ పశువులలో • నరాల బలహీనత కలిగిన, గొంతు విడిపోయిన, తీవ్రమవుతున్న పాక్షిక పక్షపాతం ఉన్న అన్ని వయసుల పశువులలో 	<ul style="list-style-type: none"> • రేబిస్ జబ్బునకు సూచికలు
<ul style="list-style-type: none"> • చిన్నగా గురక శబ్దం చేయుట 	<ul style="list-style-type: none"> • యాదృచ్ఛికంగా గాని (నిలుచునప్పుడు వాలు ప్రదేశాల నుండి దిగినప్పుడు) లేదా ఒత్తిడికి ప్రక్రియగా 	<ul style="list-style-type: none"> • ఉదరకోహరంలో నొప్పికి సూచిక • నొప్పి చాతి ముందు భాగంలో మాత్రమే ఉంటే, అది ఒక రకమైన హృదయానికి సంబంధించిన వ్యాధి (రెటిక్యులోపెరికార్డిటిస్) కి సంకేతం
<ul style="list-style-type: none"> • దీర్ఘకాలం బాటు శ్వాస విడుచుచూ మూల్గుడం 	<ul style="list-style-type: none"> • చిన్న అలసట వలన యాదృచ్ఛికంగా కలుగుట తల మీద భాగం ముందుకు వచ్చి ఉండుట, ప్రయాసతో కూడిన నిశ్వాస 	<ul style="list-style-type: none"> • ఛాతిలో ఎక్కువ భాగం లో బాధతో కూడిన గాయం (ఉరములో కుహరం)
<ul style="list-style-type: none"> • గురక పెట్టు నట్లు, గర్జించినట్లు, వినిపించు నట్లు, శ్వాసతీసుకొనుట 	<ul style="list-style-type: none"> • శ్వాస తీసుకొనుటలో కష్టం 	<ul style="list-style-type: none"> • సన్నబడుతున్న శ్వాసకోశపై మార్గమునకు సూచిక • పై నాసిక మార్గములకు సంబంధించిన జబ్బులు
<ul style="list-style-type: none"> • దగ్గు 	<ul style="list-style-type: none"> • దాణా తీసుకోని సమయాలలో అతిగా వచ్చు పొడి దగ్గు • తక్కువ మోతాదులో ఉన్న తడి దగ్గు 	<ul style="list-style-type: none"> • శ్వాసకోశపై మార్గమునందు అనారోగ్యానికి సూచిక • న్యూమోనియా లేదా ప్లూరైటిస్ వ్యాధికి సూచిక • ఊపిరితిత్తులలో పరాన్న జీవుల వలన కలుగు అంటువ్యాధి

1. శరీర స్థితి గణాంకం (బి సి ఎస్)

గణాంకం 1	గణాంకం 2	గణాంకం 3	గణాంకం 4	గణాంకం 5
				
తోక పైభాగం- చర్మం కింద కొవ్వు లేకుండా ఉండిన లోతైన కుహరం వెన్నెముక ప్రాముఖ్యంగా కనిపించడం	తోక పైభాగం- లోతు తక్కువగా ఉన్న కుహరం, ప్రాముఖ్యంగా ఉన్న ఎముకలు, వెన్నెముక చివరలు గుండ్రంగా ఉండడం	తోక పైభాగం- లోతు తక్కువగా ఉన్న కుహరం, ప్రాముఖ్యంగా ఉన్న ఎముకలు, వెన్నెముక చివరలు గుండ్రంగా ఉండడం	తోక పైభాగం - కొవ్వు ఉండటం ఎముకల చివరలో కొద్దిగా పేరుకొని ఉన్న కొవ్వు	తోక పైభాగం - పూర్తిగా కప్పి ఉండి, ముడతలు కనిపించటం ఎముకల చివరి భాగాలు గుండ్రంగా

పశువు పాలిచ్చు మొదటి రెండు వారాలలో గణాంకం 2 కలిగి ఉంటుంది . ఒట్టి పోయేముందు గణాంకం 3 ఉంటుంది. గణాంకం 3.5 పైన ఉన్నా పశువులలో జీవ క్రియకు సంబంధించి, పునరుత్పత్తికి సంబంధించి సమస్యలు ఉంటాయి

2. మొదటి అన్నాశయ గణాంకం

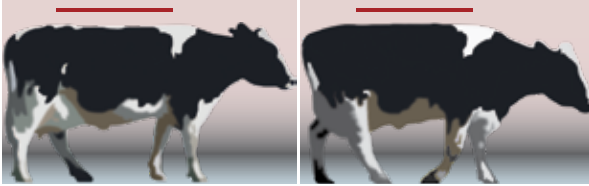
గణాంకం 1	గణాంకం 2	గణాంకం 3	గణాంకం 4	గణాంకం 5
				
తుంటి ఎముక కింది భాగం నుండి నిలువు మడత కనిపించును	మొదటి అన్నాశయ గుంత త్రిభుజాకారంగా ఉన్నట్లు అనిపించును	మొదటి అన్నాశయ గుంత పక్కటిముక విల్లు భాగం నుండి కనిపిస్తుంది	మొదటి అన్నాశయ గుంత కనిపించదు	ఉదర చర్మం బాగా సాగి ఉంటుంది

పశువు పాలిచ్చు మొదటి రెండు వారాలలో గణాంకం 2 కలిగి ఉంటుంది . సరైన ఆహారం కలిగిన పాలిచ్చు పశువులలో గణాంకం

3 ఉంటుంది. ఒట్టి పోయేముందు గణాంకం 4 ఉంటుంది. ఒట్టిపోయిన తరువాత గణాంకం 5 ఉంటుంది.

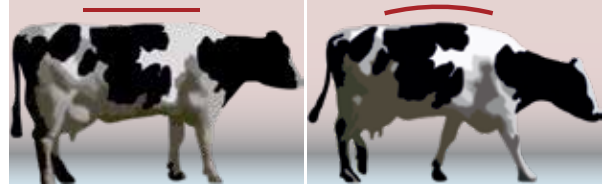

3. చలన గణాంకం

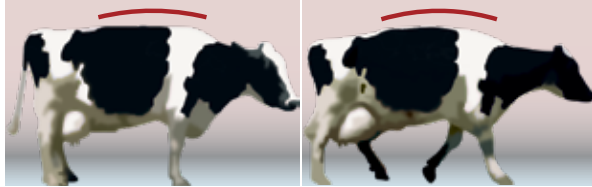

గణాంకం 1: సాధారణం

నిశ్చయమైన అడుగులు వేయును బరువు నాలుగు కాళ్ళ పైన సమంగా ఉండును వెనుక భాగం నిటారుగా ఉండును

గణాంకం 2: నిల్చున్నప్పుడు వెనుక భాగం నిటారుగా ఉండును. కానీ నడుచున్నప్పుడు ఒంగును. అడుగులు కొద్దిగా ఆసాధారణంగా ఉండును. ప్రభావితమైన అవయవం వెంటనే కనిపెట్టలేము

గణాంకం 3: మధ్యస్థంగా కుంటి

నిలుచున్నప్పుడు నడుచున్నప్పుడు వెనుక భాగం ఒంగును ఒకటి లేదా రెండు పాదాలతో పొట్టి అడుగులు వేయును

గణాంకం 4: కుంటి

నిలుచున్నప్పుడు నడుచున్నప్పుడు వెనుక భాగం ఒంగును కానీ బరువు వాటి మీద ఉంచగలదు

గణాంకం 5: తీవ్రమైన కుంటి

వెనుక భాగం వంపు ప్రాముఖ్యంగా కనిపిస్తుంది. మొత్తం బరువు విప్ప మీద పెట్టుకుండా ఉంచి, ఆ అవయవాన్ని కదపడానికి ఇష్టపడదు.

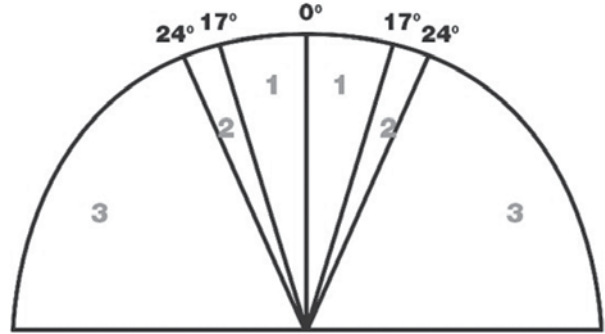
మీకు తెలుసా ? ప్రభావితమైన కాలు ఏది అని తెలుసుకోవడం ఎలా

ముందు కాళ్ళు : బరువు ప్రభావితమైన పాదం పై ఉన్నప్పుడు తల పైకి విసురును, ఆరోగ్యకరమైన పాదంపై నిలుచున్నప్పుడు తల కిందకి వంచును

వెనుక కాళ్ళు: బరువు ప్రభావితమైన పాదం పైన ఉన్నప్పుడు తల కిందకి వంచును. ఆరోగ్యకరమైన పాదం పై నిలుచున్నప్పుడు తల పైకి ఉంచును

4. కాళ్ల గణాంకం

- వెనుక కాళ్ల వైఖరిని పరిమాణించి కాళ్ల గణాంకమును గుణిస్తారు
- అది లోపలి మరియు బయటి పంజాల ఎత్తు బేధంతోనూ, పశువులు తమ పాదాలను ఏ విధంగా ఉంచుతారన్నదాన్ని బట్టి గుణిస్తారు.
- పశువులు బాధనుండి ఉపశమనం పొందటానికి , మరియు జారుడు నేలపై మడమల మీద ఎక్కువ బరువు పెట్టి నడుస్తున్నప్పుడు తమ పాదాలను బయట వైపు తిప్పుతాయి
- పశువు వెనక నుండి ముందుకు గల వెన్నెముకకు సమాంతరంగా పాదాలు ఉంచినప్పుడు, లంబకోణం నుండి ఎంత కోణంలో ఉన్నాయో దానినిబట్టి ఈ గణాంకమును గుణిస్తారు
- గణాంకం 1 : 90 డిగ్రీల నుండి - 0 నుండి 17 డిగ్రీలు- డెక్కల సమస్య వచ్చే అవకాశం ఉన్నప్పటికీ, ఇది ఆదర్శమైన స్థితి.
- గణాంకం 2: 90 డిగ్రీల నుండి - 17 నుండి 24 డిగ్రీలు
- గణాంకం 3 : 90 డిగ్రీల నుండి - 24 డిగ్రీలు కంటే ఎక్కువ

5. పేడ స్థిరత్వం గణాంకం

గణాంకం 1	గణాంకం 2	గణాంకం 3	గణాంకం 4	గణాంకం 5
				
పలుచగా నిళ్ళలా, జిడ్డపేయి నాశం లో అనారోగ్యం	పెరుగు లాంటి స్థిరత్వం, కింద పడినప్పుడు దూరం వరకు చిమ్మబడును. దాణాలో అసమానతను సూచించును	2 - 3 సె. మీ. మందంతో ముద్దగా. పైన ఒక బిందువు లాగా ఉంటుంది. చెప్పులకు అంటుకోదు	పేడమందంగా, పూర్తిగా నిశ్చితమైన ఆకారంలో చక్రాల రూపంలో ఒకదానిమీద ఒకటి పడతాయి. చెప్పులకు అంటుకుంటుంది.	సుమారుగా గోళాకార వంతల రూపంలో ఉంటుంది. చెప్పులు గుర్తులు వదులుతాయి

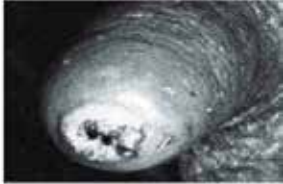

పాలిచ్చు ఆవులలో పేడ గణాంకం 3 సరి అయినది. ఒట్టిపోయిన ఆవులలో , ఈనకుండా ఉన్న లేత ఆవులలో గణాంకం 4 లేదా 5 ఉండవచ్చు. ఇది దాణాలో అసమానతను కూడా సూచిస్తుంది

6. పేడ అరుగుదల గణాంకం

గణాంకం 1	గణాంకం 2	గణాంకం 3	గణాంకం 4	గణాంకం 5
పేడ మీగడలా, సమసాంద్రతతో, అస్థిరంగా ఉంటుంది. పేడలో అరగని దాణా కణాలు ఏవి ఉండవు	పేడ మీగడలా, సమసాంద్రతతో, మిశ్రమంలో ఉంటుంది. పేడలో అరగని దాణా కణాలు కొన్ని ఉంటాయి	పేడ సమ సాంద్రత తో ఉండదు పేడలో అరగని దాన కణాలు ఉంటాయి. చేతితో పిసికినప్పుడు అరగని పీచు పదార్థాలు చేతికి అంటుకుంటాయి	అరగని దాణా కణాలు చాలా ఉంటాయి. అవి స్పష్టంగా కనిపిస్తాయి. చేతితో పిసికినప్పుడు అరగని పీచు పదార్థాలు బంతి ఆకారంలో చేతిలోకి వస్తాయి	అరగని దాణా కణాలు చాలా ఉంటాయి. అవి స్పష్టంగా కనిపిస్తాయి. వాటిని సులభంగా గుర్తించవచ్చు
పాలిచ్చు ఒట్టి పోయిన ఆవులకు సరైన గణాంకం	పాలిచ్చు ఒట్టి పోయిన ఆవులలో ఈ గణాంకం ఉండవచ్చు	ఈనిన, లేత ఆవులలో, ఒట్టి పోయిన ఆవులలో ఈ గణాంకం ఉండవచ్చు	దాణాను మార్చవలసి ఉంటుంది	దాణాను, మార్చవలసి ఉంటుంది

7. చనుమొనల గణాంకం

గణాంకం 1	గణాంకం 2	గణాంకం 3	గణాంకం 4
			
			
మృదువైన అడుగుభాగం ఆనెలు మరియు గాయాలు ఉండవు	కొద్దిగా గరుకుగా ఎత్తుగా ఉన్నా ఆనె వృత్తం	గరుకుగా కేరాటిన్తో ఉన్న ఆనె	చాలా గరుకుగా కేరాటిన్తోనూ, చీలికలతోనూ ఉన్న ఆనె

8. శుభ్రత గణాంకం

పార్శ్వం(తోకతో కలిపి)	వెనుక కాళి యొక్క కింది భాగం	పొడుగు
		
		
		

గణాంకం 1: శుభ్రం

మురికి లేకపోవుట లేదా తాజా అయిన అప్పుడే ఎండిన పేడ మరకలు

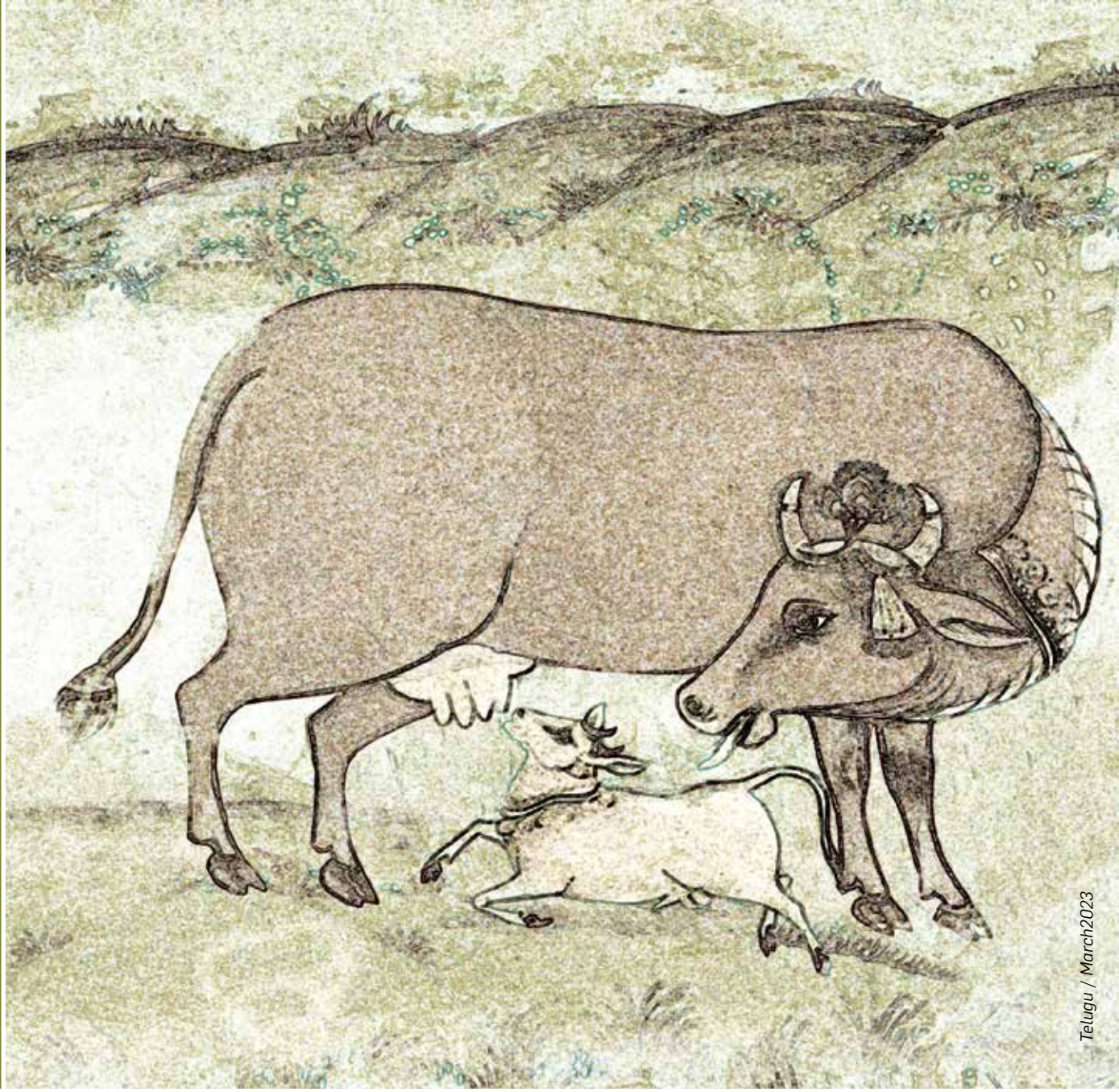
గణాంకం 2 : మురికి

అరచేతి పరిమాణంలో మురికి ప్రదేశాలు ఉండును

గణాంకం 3 : చాలా మురికి

మోచేతి పరిమాణంలో మురికి ప్రదేశాలు ఉండను

Telugu / March 2023

నేషనల్ డైరీ డెవలప్మెంట్ బోర్డు
ఆనండ్ : 388001, గుజరాత్

ఫోన్ : 02692-260148, 260149 • ఫ్యాక్స్ : 02692-260157, వెబ్సైట్: www.nddb.coop

 [facebook.com/NationalDairyDevelopmentBoard](https://www.facebook.com/NationalDairyDevelopmentBoard)

www.dairyknowledge.in